

oda

emüeket

alap 300 lej
Rador

uk,

al 2 négyzetmé-
és gyártmányával

ése Cluj
Telefon 692

ztekban
ymek, velour,

IRII 12

t á r

T H Á Z

patároztam, hogy
helyezem át,
alkalomból bátortel
D. Rostoker.

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA**

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Es. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3-50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 6. szám

Igazgató: **SZÉKELY BÉLA**

5684. Sebat 4 * 1924 január 10 Csütörtök

Megalakult a zsidó ifjusági szövetség

**A zsidó ifjuság a palesztinai erdélyi kolóniáért. Antiszemita tüntetők meg-
zavarták az ifjuság konferenciáját**

(Nagyszeben, január 9. Az Uj Kelet ki-
küldött munkatársától.) Az erdélyi és bánági
zsidó életnek jelentős, eredményeiben impo-
náló eseménye zajlott le január 7-én és 8-án
Nagyszebenben: megalakult a zsidó ifjusági mun-
kának szervezete, a Hitachdut, amely a Hitabrut-
csoportokat fogja egységesen és közös munkára
össze. A mi zsidó ifjaink a német rendszerű
ifjusági szervezkedési módnak csak a kereteit
vették át, hogy azt igazi zsidó szellemmel,
zsidó érzéssel és munkaakarással töltsék be. Az
utóbbi évek során egy új generáció érett a
zsidó munkára, mely ki akarja és ki tudja vetni
magából a régi, gerinctelen gettószellemet s
öntudatosan, fegyelmezetten áll be a zsidóság
nagy céljairt harcolók szervezett táborába.
Eddig azonban hiányzott az a "szerv, mely
ezeket a munkás ifjusági csoportokat egysé-
gesen összefogja s ezáltal munkájának erejét meg-
sokszorozza. Ezt a feladatot teljesítette a nagy-
szebeni ifjusági konferencia, melynek külső
körülményei mély hatással tették tudatossá
azoknak a feladatoknak fontosságát, melyeket
a Hitachdut vállalt. A komoly és méltóságos
menetű tárgyalásokat ugyanis — rendőri és
karhatalmi passzivitás mellett — megzavarta a
felelőtlen elemek egy összeverődött csoportja,
ugy hogy a konferencia kénytelen volt tárgya-
lásait — bár rövid időre csupán — meg-
szakítani.

Az ifjusági konferencia alaposan előkészít-
tett komoly és értékes munkát végzett és a
jövőre nemcsak programot adott, de egyben
a feladatok teljesítésének módját, eszközeit is
meghatározta. Ami mindenek felett öröndetes
és jelentős: a zsidó ifjuság felismerte, hogy
minden agilitásának fociusa a Palesztina-munka,
amelyet végtelen szeretettel és lelkesedéssel
vállalt is. A zsidó ifjuság tudatára ébredt, hogy
friss erejét, fogyhatlan készségét erre a mun-
kára kell összehoznia, mert ennek megvalósi-
tásától népünk jövője függ. A gerinces, öntudatos
és fegyelmezett fiatalság reális feladatot tűzött
maga elé, hogy minden erejével és agilitásával
elősegítse az erdélyi kolónia ügyét.

Ez a most megalakult Hitachdut egyik
pozitív nagy célkitűzése. Természetesen a Pa-
lesztina-munka e céltudatos vállalása egy, na-
gyon fontos, részlete annak a hatalmas munka-
tervnek, mely a Hitachdut tevékenységét irá-
nyítja. Az ifjusági nevelőmunka új, szilárd
bázist nyert ebben az egységben. A zsidó
fiatalságot a hatalmas, immár az egész világ
zsidóságát átölelő héber kultúra részesevé kell
tenni, meg kell tanulnia az új életre frisült
héber nyelvet, meg kell ismernie a zsidó nép
történelmét, irodalmát és az ősi, új nemzeti
otthonát. És emellett, ennek erejében méltóan,
gerincesen kell képviselnie a zsidó társadalmi
élet minden megnyilatkozásában a hivatásának
tudatára ébredt zsidó ifjuságot.

A konferencia előkészítése

Ennek a jegyében tolyt le a nagyszebeni
Hitachdut-nap, melynek előkészítése a kolozsvári
Barisszea érdeme. Az ifjusági konferencián a kolozs-
vári Barisszeán és Jerubaalon kívül a marosvásár-
helyi, szászrégeni, maroshévi, brassói, dési, beth-
leni, szászvárosi, petrosényi és nagyszebeni hita-
brutok delegátusai jelentek meg s csatlakozását
jelentette be Karánsebes és Szilágynagyfalva.

A konferencia megnyitása

Hétfő délelőtt vette kezdetét az ifjusági kon-
ferencia a nagyszebeni Bügl-vendéglő különtermé-
ben. A megjelent vendégeket és ifjusági delegátu-
sokat Weisz József, a kolozsvári Barisszia ros-
riszonja üdvözölte. A Cionista Világszövetség üd-
vözetét a zsidó mozgalom egyik ismert vezető
egyénisége, Pollák Adolf (Berlin) tolmácsolta. A
Zsidó Nemzeti Szövetség nevében Weissburg Chaim

dr. mondott héber nyelven nagyhatású beszédet.
Ritter Sámuel dr., a legrégibb zaken (Alter Herr)
a bánági körzet, Antal Sándor dr. a nagysze-
beni helyi csoport nevében mondott üdvözlő be-
szédet. A konferencia hódoló táviratot küldött Fer-
dinánd királynak és táviratban üdvözölte dr. Chaim
Weissmant.

A Hitachdut célja

A Hitachdut céljairól a marosvásárhelyi
Barisszea ros-risonja, Tihanyi Dezső tartott széles
konferenciát, igaz zsidó érzéstől, ifju lelkesedéstől
áthatott előadást.

Beszédében rámutatott arra, hogy a zsidó
ifjuságnak mindenekelőtt és mindenekfelett tanulnia
kell. A Hitachdut egyik fő feladata ennek a belső
nevelőmunkának elvégzése. Az ifjusági szervezet
a maga körén belül szigorú következetességgel
viszi keresztül a hebraizálást és tagjainak kötelezővé
teszi a héber nyelv elsajátítását. Az önévelő, a
tanító munkának fel kell ölelnie a zsidó történelem,
irodalom, cionista mozgalom és Palesztina ismeretét.
Tihanyi ezután a belső karakterképzés fontosságá-
ról beszélt s kifejtette, hogy öntudatosság, gerin-
cessé és fegyelmezetté kell tenni a zsidó fiatalsá-
got, mert csak így tudja méltó helyét megállani.

A melyon járó előadás a konferencia tagjaira
komoly és maradandó értékű hatást tett.

Tihanyi beszéde után a konferencia elnöksé-
gét választották meg. Elnök Stein Béla, alelnökök
Aczél Mór és Tihanyi Dezső lettek. A jegyzői
tisztelet Frits József (marosvásárhelyi Barisszea)
látta el.

Pollák Adolf előadása

A hivatalos megalakulás után a konferencia
megszakította tárgyalásait s azokat délután foly-
tatta. Pollák Adolf (Berlin) a központ kiküldötte,
a Keren Hajmet egyik vezető embere arról a ha-
talmos országépítő munkáról tartott másfélórás, ha-
talmos előadást, mely Erec Jisraealban folyik.

Pollák Adolf teljes alaposággal ismertette az
országépítés történetét, a Keren Kajemet és a Ke-
ren Kajeszod szerepét. Személyes élmények már
szinte történelmi súlyával számolt be azokról a je-
lentős fázisokról, melyek e munka utját jelzik. A
Keren Kajemet most elvül tűzte ki maga elé, hogy
minden országra bizonyos munka elvégzését bizza.
Erdély zsidósága is megkapta a nagy feladatát.
A nemzeti alap az erdélyi kitelepülők részére egy
kolóniát létesített. Az erdélyi zsidóság feladata,
hogy ezt a nemzeti ajándékot azzal viszonozza,
hogy — újabb földvásárlások céljaira — legalább
e négyezer dunam értékét gyűjti össze.

Pollák Adolf beszédének hatása alatt a kon-
ferencia egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy
részét kér ebből a munkából s a Hitachdut főfelada-
tának tűzi ki, hogy minden tagja után legalább
ötezer lej összegyűjtését biztosítja.

Szervezeti szabályok és munka- program

Ezután Aczél Mór terjesztette elő a Hitach-
dut szervezeti szabályzatát. A konferencia egy-
hangú lelkesedéssel mondtotta ki az ifjusági kartell
megalakítását. Az egyes szervezeti pontok körül
élénk vita fejlődött ki.

Stein Béla a Hitachdut munkaprogramját ter-
jesztette elő igen alaposan és körültekintően. A
munkaprogram nem sablonos konferenciái határoza-
tot hozott, hanem tényleges zsidó munka vállalását.

Megtámadják a konferenciát

A délutáni tárgyalások alatt egyik hatósági
személy a másik után jelent meg a konferencia
üléstermében. Csakhamar kiderült, hogy ennek az
élénk érdeklődésnek oka van. Mialatt ugyanis benn
tárgyaltak, az udvaron mintegy harminc-ötven
főnyi csoport verődött össze, amely meg akarta
támadni a konferenciát. Stefanescu rendőrprefektus
csendre intette a tüntető csapatot, amely egyre-
nőtt s később néhányan behatoltak a tárgyaló-

terembe. A konferencia ülése közben befejeződött,
ugyhogy összeütközésre már nem került sor.

A tüntető csoport ezután a „Römischer
Kaiser“ kávéházat támadta meg és a békésen szó-
rakozó vendégeket inzultálta. A kávéházi tüntetők
Salzberger nagyszebeni ékszerészt bottal fejbeverték.
Egy szülő utazó pedig a kezén sérült meg súlyo-
sabban.

A tüntetők azzal indokolták az antiszemita
excesszust, hogy a teljesen zárt tanácskozásokat a
zsidók karácsonykor rendezték. Ezzel szemben meg-
állapítjuk, hogy karácsony estéjén késő éjsza-
káiig szölt a kávéházakban a zene és a konfa-
rencia estélyén a nagyszebeni szász fiatalság far-
sangi álarcosbált rendezett, amiben senki se látott
sértést.

A konferencia befejezése.

A konferencia tagjai az események hangulata
alatt még aznap este tovább folytatták tárgyalá-
saikat. A bekövetkezett események még mélyebben
világították meg, hogy a zsidó fiatalságnak nagy
és szent kötelességei vannak a zsidó néppel szem-
ben, melyet a legsúlyosabb körülmények között is
teljesítenie kell. Megható volt az a lelkesedés és
éltökélés, mellyel a zsidó ifjuság delegátusai ezek-
nek a kötelességeknek teljesítését magukra vállal-
ták. Az ifjuság elhatározta azt is, hogy a munka
egységes irányítására az Avivával együtt havonta
kétszer megjelenő bulletint ad ki, amely a munka
minden részletét felöleli.

A konferencia Giskalay János és Weissburg
Chaim dr. beszédei után kedden ért véget. A kon-
ferencia nemcsak feladatát teljesítette, de még töb-
bet is adott: új erőt és bizakodást az egész or-
szág összzsidósága számára, mely méltán lehet
büszke arra, hogy ilyen fiai vannak.

Ruppert követeli a magyar demokrácia vissza- állítását

Budapest, január 9. Ruppert Rezső ve-
zérlate alatt a Kossuth Lajos-párt törvényja-
vaslatot készít a nemzeti kiengesztelődésről. A
javaslat alapelvül a jogegyenlőség, a polgári
szabadságjogok rendszeréhez való visszatérés és
a régi alkotmányos igazságszolgáltatás, vala-
mint az 1920. évi első törvényben foglalt vá-
lasztójog visszaállítása szolgál. A párt tiltako-
zik ama beállítás ellen, mintha a Bathányi-
féle negyvennyolcas Kossuth-párttal októbrista
alakulást tervezne.

Bradbury forradalomtól félti Angliát

London, január 9. Bradbury, a jóvátételi
bizottság angol képviselője, akit most a grófi
rangra emeltek, tegnap beszédet mondott,
melyben azt fejtegette, hogy ha a két régi
brit párt, a konzervatívoknak és szabadelvűek-
nek vezetői nem fognak össze a munkáspárt-
tal szemben, Angliát forradalom fenyegeti.
Minden forradalom — mondotta — Macdon-
ald-szerű mérsékletnek előtérbe nyomulásával
kezdődik, de vérontással végződik. Hírlik,
hogy a munkáspárt hatalomrajutása esetén
Mosley képviselő, Curzon lord veje lesz kül-
ügyminiszter.

Amerika szakértői Párisba érkeztek

Páris, január 9. Hétfőn délelőtt Párisba
érkezett Dawes és Young, az Egyesült-Államok
két szakértője. Robinson, a harmadik amerikai
delegátus csak szombaton érkezik a francia
fővárosba.

Bombát dobtak Kemál pasa lakásába

Páris, január 9. Szmirnából jelentik a
lapoknak, hogy Kemál pasa lakásába ismeret-
len tettesek bombát dobtak. A merénylet azon-
ban csak részben sikerült. Kemál sértetlen ma-
radt, de a felesége megsebesült.

Bombát dobtak a japán császári palotára

Tokio, január 9. A császári palota előtt
nagy tüntetés volt, miközben bombát dobtak a
palotára, amely azonban nem robbant fel. A
merénylet elfogták és még három bombát ta-
láltak nála.

A francia frank katasztrófális zuhanása

Frankpánik a külföldi tőzsdéken. A francia kormány erőlyes rendszabályokat tervez a valutaspekulánsok ellen

(Páris, január 9. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A francia frank hosszas ingadozás után az utóbbi napokban végre rálepett a közep európai valuták veszedelmes lejtőjére. A külföldi börzéken valóságos frankpánik támadt, aminek eredményeképp tegnap és tegnapelőtt a frank történetében páratlanul álló zuhanások következtek be. Szombaton Londonban már kilencven frankot kértek egy fontért. Zürichben is óriási baisse volt frankban.

A párisi sajtó a frank leromlását angol és német pénzügyi körök kontremán manővereivel igyekszik magyarázni, de az európai pénzügyi szakkörök tisztában vannak vele, hogy az aggodalmas gazdasági jelenségnek okát a francia államkincstár nehézségeiben kell keresni. A Ruhr-megszállás és az engesztelhetetlenség politikája most kezdi megbosszulni magát.

litikája most kezdi megbosszulni magát.

Franciaországban érthető izgatottságot keltett a szinte katasztrófális valutazuhanás. A kormánypolitikások igyekeznek szépitgetni a dolgot. Lasteyrie francia pénzügyminiszter kijelentette, hogy erőlyes rendszabályokat fog életbeléptetni a nemzetközi valutaspekulánsok ellen és kiutasítja az ország területéről mindazon külföldieket, akik felelősek a valuta leromlásáért. A rendkívül kritikus helyzetre való tekintettel a kormány különböző pénzügyi természetű kényszerrendszabályokat fog életbeléptetni. Ancel képviselő közölte a pénzügyminiszterrel, hogy a kamarában meg fogja interpellálni a valutazuhanás miatt. Hogy a frankzuhanás milyen hatást fog gyakorolni a lej árfolyamára, ma még nem lehet biztosan tudni.

Kolben lesz a népszövetség magyarországi főbiztosa

Bethlen beismeri, hogy nem sikerült a kölcsönügy. Magyarországon helyreállítják a szabadkereskedelmet

(Budapest, jan. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A nemzetgyűlés tegnapi ülésén gróf Bethlen István miniszterelnök is felszólalt. Kijelentette, hogy beszéde nem akar válasz lenni az indemnítási vitában elhangzott beszédekre, csupán a párisi tanácskozásokról akar a nemzetgyűlésnek beszámolni. Felvilágosításait a kölcsöntárgyalásokról azért adja, hogy a nemzetgyűlésnek módjában legyen az indemnítási vita során ezekkel a kérdésekkel foglalkozni. A miniszterelnök ezután ismertette a jóvátételi bizottság október tizenhatodik ülésén történeteket, valamint a már ismeretes három jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyvek ismertetése után Bethlen rámutatott, hogy

a jegyzőkönyvek sokban eltérnek a magyar kormány javaslatától,

így például kisebb lett a kölcsön összege s rövidebb az idő. A magyar polgárságnak tehát súlyosabb terheket kell viselnie, mint a kormányjavaslat tervezte.

Bethlen csak átmeneti segínynek tekinti a kölcsönt s reméli, hogy más kölcsönöket is tognak még folyósítani. Ezek az újabb kölcsönök investálásokra kellene, tehát feltétlenül szükségesek s úgy látja, hogy Magyarország jövedelmét így is meg kell kétszerezni. Ha a kereskedelmi mérleget nézi, ki kell jelentenie, hogy az az állapot, melyet

a kölcsönjegyzőkönnyvek teremtenek, csak átmeneti lehet, mert lényegében

a terheket a magyar állampolgároknak kell viselniök.

A népszövetség, mely tudja, hogy Magyarország agrárállam, azt reméli, hogy jó természettel két év alatt sokat elérhet. Bethlen ezt elismeri, de ki kell jelentenie, hogy a tulzott optimizmus nem helyes, mert ezen az alapon csak szaporítani fogják Magyarország terheit s ilyen súlyosbíthatást már nem bír el Magyarország.

Ezután Bethlen a magyar viszonyokat összehasonlítja az osztrákokéval és kiemeli Ausztria helyzetének előnyeit. A reparációs javaslatok ismertetése során kijelenti, a népszövetséget csak az az egyetlen cél vezette, hogy

a magyar állam részére biztosítsa a kölcsönt.

A magyar kormány még nem fogadta el azt a jelentést, melyben a reparációs kérdések vannak megállapítva. Bethlen már a népszövetség előtt kifejtette, hogy ezek a feltételek ellenkeznek az október tizenhetedik határozattal, mely a jóvátételi fizetéseket egy későbbi kölcsönből óhajtotta elrendelni. Magyarország kész a legnagyobb áldozatokra, ha a maga megmentéséről van szó, de arra nem hajlandó, hogy idegen államokat szánjon.

Budapest, január 9. Bethlen miniszterelnök és Kállay pénzügyminiszter tizenharmadikán utaznak Londonba, hogy résztvegyenek a kölcsöntárgyalásokon. Bécsi jelentés szerint mielőtt a magyar kölcsön londoni tárgyalásai megkezdődnének, a jóvátételi bizottság ma ülést tart, hogy a magyar jóvátétel kérdését letárgyalja. Ezen az ülésen a magyar kormányt báró Korányi Frigyes párisi követ fogja képviselni.

Diplomáciai forrásból a „Pesti Hírlap” arról értesül, hogy magyarországi főmegbízottjával

Kolben Eriket fogja kinevezni

a népszövetség. A lap szerint Kolbent erre a tisztségre Nansen Fridjoff, a híres sarkutazó ajánlotta.

Budapest, január 9. A nemzetgyűlés pénzügyi bizottságában Kállay pénzügyminiszter felemlítette, hogy a magyar koronának zürichi 00.3-mal való jegyzését ma már az egész közgazdasági élet mellőzi és mindenki a 00.180—00.175 korona jegyzéssel számol, amely a valóságban kifejlődött már hónapokkal ezelőtt és azóta stabilnak mutatkozik. Erre a kalkulációra és koronaértékre rendezkedett be minden vállalkozó, ezt használja most már a reális számításokban mindenki, az államokat sem kivéve. A devizaközpont kiutalásainál és a beszolgáltatásoknál kilencven százalékban

ezzel az árfolyammal számol.

Ennélfogva a pénzügyminiszter azt hiszi, hogy elérkezett az ideje, formálisan is helyt adjon minden gazdasági kör részéről megnyilvánuló kívánságnak és mielőbb ennek a koronakurzusnak az alapjára helyezkedjék. A devizaközpontot rövidesen meg akarja szüntetni, valamint azokat a rudimentumokat, melyek a régebbi időből még fennállnak, úgy az exportvaluta beszolgáltatásánál, mint az importvaluták kiszolgáltatásánál. A pénzügyminiszter rövidesen meg akarja szüntetni az ötvenszázalékos felár intézményét is és általában az egész vonalon igyekezni fog helyreállítani a gazdasági életnek a béklyóktól való felszabadítását.

Mint a „Pesti Hírlap” értesül, a kormány elhatározta, hogy

teljesen szabaddá teszi a kivitel és a behozatalt

és megszünteti a kivitel és behozatal rendszerét. A szabad kivitel igen hamar életbeléptetik, a behozatalnál még kiadják a januári kontingens engedélyeit.

Egy zsidósors

(78)

Regény. Dán nyelven írta Méir Aaron Goldschmidt

Az ilyen jegyepár völegény-menyasszony-sága idején, hetenként legalább egyszer, tudniillik vasárnapon, a hölgy cselédszobájában egy kis veszekedés adódik és az egész rendszerint azzal szokott végződni, hogy a völegény andalogva lesétál a lépcsőkön, miközben bájos szerelmese után ordítózik, hogy aszongya: „eredj a fenébe rüves zsidó!” — mire aztán másnap, vagyis hétfőn, érzékeny kibékülés öröme ünneplik meg. A völegény fülét az ilyenfajta aposztrofálás már nem sebz meg, valamint hogy hölgye, fülét ama pofonok, amelyekkel a szerelmes völegény szenvedélyes pillanatokban fékezni kívánja szive választottját. Házasságkötés után az ilyen szerelme pár élete ugyanilyen mederben folyik tovább, azzal az egyetlen különbséggel, hogy ezek a szenvedélyes jelenetek most már akármely napon megeshetnek, hétköznapon csak úgy, mint ünnepen, minnek is a jó oldala az, hogy így a kibékülések boldogságos pillanatai mind gyakoribbakká válnak. Ezeknek az egyenetlenségeknek okai lehetnek: pénzhány, féltékenység, vagy több mint kézzelfogható hiútlenség és más ilyenfajta dolgok. Legritkább esetben és a mézesetekben egyáltalán nem eshetik meg, hogy a szerelmes férj örjöngeni kezdene ifjú párjának egy arcjátéka vagy egy taglejtése miatt, még kevésbé azonban egy meg nem tett taglejtése miatt. Boldog házaspár ez, kemény idegekkel és kemény öklökkel.

A második fajta eset az, hogy valami gazdag zsidó naplopó ösmeretségbe keveredik egy szegénysorsu keresztény lánnyal és kacér anyjával. Ajándékokat hord nekik, cirkuszba

viszi őket, megtaksálja a sálokat és ruhaszövevényeket, — egyszóval olyan nélkülözhetetlenné teszi magát, hogy az együttlét biztosítása kedvéért megtörténik az eljegyzés. A jegyesség ideje alatt a völegény fölcicomázza szerelmest, saját használatra, — házasság után, mások használatára, — amivel egyáltalán nem akartam azt mondani, hogy esetleg már a jegyesség ideje alatt is nem mások részére disziti föl. — Végül meg azt az esetet gondoltam ki, hogy egy zsidó financiai okokból házasodik össze valami keresztény nővel vagy valami más világi előnyök kedvéért. Ez aztán nem egyéb, mint egy üzleti berendezkedés, egyszerű vásár, olyan, mintha például parancsokat vennék: az ember beletörődik, hogy az árunak csak a fele érkezett meg és a kárt úgy hozza be, hogy a megmaradt rész árát a kár arányában magosabbra szabja. — Magát azonban az a furcsa, magosabb rendű raptus szállította meg, amit is szerelmennek neveznek — bocsanatot kérek érte: akkor, amikor maga odament és megszerelmesedett, komolyan aggodtam magáért. Nem volt készenlétben olyan rubrikám, amelybe kifogástalanul beleilleszthetem volna magát és attól féltém, hogy olyan kutyaszorítóba kerül bele, amelyben a lelkét saját maga préseli ki testéből. De most már megnyílt a szemem, ráisméltem erre az eshetőségre is, hogy tudniillik megeshetik valami zsidó fiatalemberrel, olyannal például, mint maga, valami finom, tisztességes kölyökkel, — na, föl a fejjel! — hogy olyan keresztény családra talál, amely, — amennyire ez már éppen lehet, — szívből toleráns és becsületesen igyekszik, hogy a lényegbeli hiányt figyelmes-séggel pótolja. Az a szinte hihetetlen eset történt meg, hogy itt nincsenek azok a bizonyos családi tartozékok se, akik jobban aggodnak a

család érdekében, mint maga a család: itt egy tökéletes, sőt romantikus boldogság lehetősége forog fenn, ha csak a zsidó, az ő fölöttébb furcsa gondolkodásával nem cselekedne úgy, mint a sündisznó, aki tüskéit mereszti, ha bérát, ha ellenség közeleg hozzá és kezd intokoránssá válni. Bendixen! Hasonlítsa össze a maga esetét, azokkal a többi eljegyzési módokkal és adjon hátat isteneknek és legyen esze és legyen meglegedve! Ne vétkezzen isten ajándéka ellen! Ha a többiek elfelejtették, hogy maga zsidó, vagy legalább úgy mutatják, hogy elfelejtették, akkor felejtse el saját maga is, vagy legalább tegyen úgy, mintha elfelejtette volna! Es az a derék kislány szereti magát, hiszen ebben nincsen kétség. — hát mért nem beszél vele, mért nem győzi le egyszer saját magát és mért nem érti egyszer ezeket a kényes érzelmeket, — avassa be a bizalmába — na! Hiszen már meg is van az orvoság! Ember! Hát beszéljen a lánnyal! Így aztán egy szövetségese lesz magában a családban, a leghatalmasabb szövetségese, és az egyetlen, aki tulajdonképpen lehetséges. Es most aztán már végeztem is. Dixi, — imigyen szólottam én, viszont a kávém egészen hideg lett.

Már jóval azelőtt, hogy Léwy befejezte beszédét, Jákob nekiderült jókedvvel fölgrótt. — Igaza van Léwy! — ujongott föl, mikor az végre elhallgatott. — Teljesen igaza van! Vak voltam és siket... és egy közönséges... hát mért nem szid meg jó alaposan? Bizonyisten megérdemeltem... óh, egészen ujjáéledek, úgy érzem, mintha újra születtem volna...

— No igen, — szakította félbe Léwy, — a születési segédkezés szintén speciális szakmába vág.

(Folyt. köv.)

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

A szlovén a maribor

Bombamerén bája e

(Belgrá

jától.) Alig bálterembe hasonló merépai sajtót. A városkában téjszakáján termében. A számban jelegékezett, az jaban egy a meg és egy párokat. Néhvostak, a vilkeresztül való óriási detonda terembe egy azonnal felropanik ketleke felé telongta mindenfele s

A rend Hotelbe és tották, hogy kézig ánta rot bant es a ablakait.

A mer egy súlyos eset nem tört

A nagy még nem muállapítottak, nalisták köve tagjai, amely miatt a belüg

A korn maribori bon a bünösök I hogy a marilen belgrádbon A többi gatta ezt az

Maribor nacionalisták hogy a jóv minden társa Mariborban gyon nyomott

Két lakato

Élve temet Heivenötez

(Berlin,

A Münster eset történt, fia. A nyom nényt nem

Vasárni fiu jelent kiha lgtatását képen két Deiters Vilma akik beismer

Még n fiu, hogy E pénzi z-arolt gozták. Kra bályszerü há hogy tettük

Dec m vrták Falk Krauseék ker amit ketten kertbe értek, homlokának, hass n, kéz dobák és d ütötte az ál ei nem ve-zu

A láha dobták, Kra ve a fejére rencsétlen fi földdel és let lenül meg k a sir fölött a ros:ól hogyan

Morok

A szlovén nacionalisták bombát dobáltak a maribori Grand Hotel nagyertermébe

Bombamerénylet a német értelmiség szilveszteri bálja ellen. Eredménytelen a nyomozás

(Belgrád, január 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alig egy néhány hete, hogy a csongrádi bálterembe bombát dobáltak. Most külsőségeiben hasonló merénylet híre szüldi be az egész európai sajtót. A merénylet a jugoszláviai Maribor városkában történt, ahol a német párt Szilveszter éjszakaiján bált rendezett a Grand Hotel nagyertermében. A bálon a német értelmiség nagy számban jelent meg, a mulatság fényes sikerűnek ígérkezett, amikor 11 óra tájban a bálterem ajtajában egy csoport szlovén nacionalista jelent meg és egy darabig szólanul nézték a táncoló párokat. Néhány perc múlva a szemlélődők eltávoztak, a villany hirtelen kialudt és az ablakon keresztül valami a terembe repült, aminek nyomán óriási detonáció reszkettette meg a levegőt. A terembe egy kisebb kaliberű bombát dobáltak, amely azonnal felrobbant. A robbanás következtében óriási pánik keletkezett, a teremben levők a kijáratok felé tolongtak, egymást gázolták le és a sötétben mindenféle sebesültek jajgatása hallatszott.

A rendőrség félóra múlva érkezett a Grand Hotelbe és rögtön nyomozáshoz látott. Megállapították, hogy a merényletet osztrák rendszerű kézigyárat követtek el, amely nagy detonációval robbant és a légnyomás bezúrt a terem összes ablakait.

A merényletnek az eddigi jelentések szerint egy súlyos és tíz könnyebb sebesülte van, halálos eset nem történt.

A nagy apparátussal megindult nyomozás még nem mutatott fel eredményeket. Annyit megállapítottak, hogy a merényletet a szlovén nacionalisták követték el, valószínűleg a maribori Orjuna tagjai, amelyet tulzolt és agresszív nacionalizmusa miatt a belügyminiszter feloszlattat.

A kormány szigorú vizsgálatot rendelt el a maribori bombamerénylet ügyében és követeli a bűnösök legerősebb megbüntetését. Jellemző, hogy a maribori bombamerényletről csupán egyetlen belgrádi lap emlékezett meg rövid tudósításban a többi lap, úgy látszik, szándékosan elhallgatta ezt az eseményt.

Mariborban általában azt hiszik, hogy a nacionalistáknak a merénylettel az volt a céljuk, hogy a jövőben megakadályozzák a németek minden társas összejövetelét. A merénylet óta Mariborban — a német lakosság körében — nagyon nyomott a hangulat.

Két lakatosnanc meggyilkolt egy fiatal embert

Elve temették el egy előre megásott gödörbe. Hetvenötezer márkát akartak az áldozat apjától kizsarolni

(Berlin, jan. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Münster melletti Reihneben titkos bűncselekmény történt, amelynek áldozata Falk vendéglős fia. A nyomozás megindult, de semmi eredményt nem tudott felmutatni.

Vasárnap délelőtt a rendőrségen egy fiatal fiú jelent meg és elmondta az ügyben azonnali kihallgatását kérte. A kihallgatás eredményeképpen két lakatosnancot, Krause Pált és Deiters Vilmost, még aznap este letartóztattak, akik beismerték, hogy Falk fiát ők ölték meg.

Még november végén elhatározta a két fiú, hogy Falk Bertoldot megölik és atyjától pénzt zsarolnak ki. Tervüket pontosan kidolgozták. Krauseék Münster utcai kertjében szabályszerű háromnegyed méter mély sirt ástak, hogy tettük nyomát eltüntethessék.

December 10-én Krause és Deiters megválták Falkot és kérték, hogy jöjjön velük a Krauseék kertjébe, nézzen meg egy motorbiciklit, amit ketten loptak és ott dűztak el. Amikor a kertbe értek, Deiters revolvert szegzett Falk homlokának, száját betömte, hogy ne kiabálhasson, kezét, lábait összekötözték, a földre dobta és Deiters a revolver agyával addig ütötte az áldozat koponyáját, amíg eszméletét el nem vesztette.

A láthatóan még élő testet azután a sirba dobta, Krause még ütött néhányat revolverével a fejére és nem törődve azzal, hogy a szerencsétlen fiú még él, meztöltötték a gödört földdel és letaposták, úgyhogy Falknak okvetlenül meg kellett fulladnia. Ezután ott rögtön a sir fölött megbeszéltek, hogy Falk korcsmáros:ól hogyan fognak pénzt zsarolni. December

12-én felszólították a korcsmáros, hogy huszonegyezer márkát (a megszállott területeken aranyárka-érték van forgalomban) dobjon ki egy bizonyos helyen egy autóbilből, azonban ezen a napon a két gyilkos nem jelenhetett meg a kitűzött helyen.

December 19-én a két tanonc kiásta a hullát, levágták a ballábát, cédulát tettek mellé „Berold Falk ballába“ felírással és elküldték

Bonyodalom Románia francia kölcsöne miatt

Angol hírek szerint Franciaországban neheztelnek Romániára. Gáfol a francia távirati iroda

(Páris, január 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Angol lapok azt állítják, hogy a francia kormány Romániától pénzügyi és politikai támogatás fejében bizonyos gazdasági privilégiumokat kért, főként a petróleumra vonatkozólag. Az angol sajtó úgy van informálva, hogy Románia visszautasította a francia igényeket és ez volna az oka annak, hogy Románia hadfelszerelési kölcsönj vaslatát

a francia szenátus nem tárgyalta és elhalasztotta, holott Lengyelország és Jugoszlávia kölcsöneit már elintézték.

A félhivatalos Havas-ügynökség illetékes

Revízió alá veszik a Somogyi-gyilkosságot

Héjjas bevallotta, hogy felfegyverzett titkos szervezetet alakított. Helyszíni szemle Csongrádon. Nemzetgyűlés elé került a bombatörvény. Megjelent a statárium kitűzéséről szóló rendelet. Elkészítették a vádiratot a Kovács-testvérek ellen

(Budapest, jan. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csongrádi bombamerénylet ügyében, mint „Az Est“ jelenté, Diószeghy miniszteri tanácsos hétúton kiutazott Csongrádra, hogy a bombamerénylet politikai részét és az alföldi brigádra vonatkozó részleteket a helyszínen tisztázza. Az alföldi brigádra vonatkozólag Sághy János földbirtokost is kihallgatják.

Héjjas Iván a rendőrségen történt kihallgatásakor eladta, hogy az alföldi brigád már hónapokkal ezelőtt feloszlott, amikor kormányrendelet jelent meg a titkos szervezetek feloszlásáról. A brigád a kommunizmus után alakult s tagjai valóban

felfegyverezték az alföldi magyarságot,

de a kormány feloszlató rendeletére a brigád megszűnt. Héjjas bejelentette, készségesen vállalkozik arra, hogy a még külvívő fegyverek és municiók visszaszerzéséhez a rendőrség rendelkezésére bocsátja a brigád volt kecskeméti tagjainak a névsorát. Megígérte, hogy a kecskeméti bizonyító iratokkal szerén

ismét jelentkezik a főkapitányságon.

Venizeloszt megmérgezték?

Pánik a görög nemzetgyűlésen. Angol lapok azt tanácsolják, vonuljon vissza a politikától. Nem lehet görög király a connaughti herceg

(Athén, január 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Venizelosz a nemzetgyűlésen váratlanul szívgörcsöt kapott, ami óriási pánikot keltett a képviselők körében. A milánói „Ambrosiana“ ehhez a hírhez hozzáfűzi, hogy Venizelosz betegsége valószínűleg merénylet okozta, melyet érhetően Athénban erősen titkolnak.

Az angol lapok értesítése szerint az orvosok megállapították, hogy szervi szívbaján kívül

Venizelosz nagyfokú gyomormérgezésben szenved

és azt ajánlották neki, hogy a leggyorsabban vonuljon vissza a politikai tevékenységtől. Vezérük betegségére való tekintettel a venizelisták azon tanácsot adták, hogy kire bízzák a párt és a kormány vezetését Ujabb athéni jelentés szerint Venizelosz gyengélkedik ugyan, de állapota nem nyugtalanító.

Athén, január 9. Londoni beavatott körökben úgy tudják, az angol kormány nem járulna hozzá Arthúr connaughti hercegnek a görög trónra való meghívásához. Anglia ugyanis ma is kötelezőnek ismeri el az 1863. évi megállapodást, mely szerint angol, francia és orosz származású férfit nem lehet a görög trónra ültetni.

Athén, jan. 9. A nemzetgyűlés Venizeloszt választotta meg elnökévé, a republikánusok és venizelisták között létrejött megegyezés alapján. Az elnökválasztás után a parlament üléseit a görögkeleti újév utánra elnapolták.

Venizelosz megkezdte tárgyalásait a pártve-

az apának. Néhány nap múlva expresszlevelet kapott a korcsmáros, hogy fizessen ötvenezer márkát, ellenkező esetben megkapja a fia bal-karját. Karácsony e-téjén megint levelet kapott, amelyben ismét nagybömbnyiségű pénzt kértek és fenyegetőztek. Ezt a fenyegetőzést azonban nem tudták beváltani, mert vasárnap este a rendőrség mindkettőjüket letartóztatta. A fiatal orgyilkosok nem mutattak megbánást.

helyről nem ért felhatalmazás alapján kategórikusan megcáfolja ezeket a francia kormányhoz tulajdonított terveket. A román 100 millió frankos kölcsön tárgyalását a francia szenátus pénzügyi bizottsága azért halasztotta el, mert bizonyos

francia körök részéről panaszok hallatszottak,

hogy Románia nem teljesíti pénzügyi kötelezettségeit. Azóta a román kormány eleget tett a francia igényeknek, úgy hogy a francia kormány kérni fogja a szenátus pénzügyi bizottságát a román kölcsön mielőbbi folyósítására.

Szombat este Nagy Emil igazságügyminiszter a nemzetgyűlésen benyújtotta törvényjavaslatát, mely életfogytiglani fegyházzal bünteti a robbanóanyagokkal való merényletek tetteseit, tíz évvel sújja az ilyen merényletek megkísérelőit, a robbanóanyagok rejtőgetőit pedig öt évi börtönnel. Vasárnap reggel megjelent az igazságügyminiszter rendelete, mely

kiterjeszti a statáriumot

a robbanóanyaggal elkövetett gyilkosságokra, beleértve a kísérleteket és az ilyen merényletekre való szövetkezést is.

A kormány szigorú fellépését látszik igazolni az a híradás is, mely az „Ujság“-ban jelent meg. Eszerint rövidesen revízió alá veszik Somogyi Béla szerkesztő meggyilkolásának az ügyét. Egy másik értesülés szerint az ügyészi vádirat elkészült a Kovács-testvérek ügyében is, melynek valamennyi gyanúsítottját a rendtörvény alapján helyezik vád alá.

zérékkel. Az „Elefteros“ című lap szerint Venizelosznak az a felfogása, hogy

György király csak szabadságon van.

Távolítta szükséges mindaddig, míg a görög nép plebiscitum útján nem nyilatkozik: 1. Kivánja-e a jelenlegi dinasztia, vagy sem? 2. Monarchiát akar-e, vagy köztársaságot? Ha a görög nép a jelenlegi dinasztia mellett fog nyilatkozni, úgy György király visszatér Görögországba. Ha a dinasztia ellen, de a monarchia mellett, úgy

Görögország más királyt keres magának.

Ha pedig a köztársaság mellett szavaz a nemzet, úgy az új nemzetgyűlés megválasztja majd az ország elnökét. Venizelosz feltétlenül biztosítani akarja a népszavazás tökéletes szabad lefolyását. Az ellenőrzést vegyes bizottságok gyakorolnák, amelyek tagjai között Venizelosz ellenfelei is helyet foglalnának.

Dinárt és dollárt hamisítottak Triesztben. Rómából jelentik: A trieszti rendőrség letartóztatta Garuff trieszti nyomdatulajdonost, annak anyját, valamint számos nyomdászt, akik Garuff újonnan alakult nyomdavállalatnál dolgoztak. A nyomda helyiségeinek átkutatásánál körülbelül egymillió dinár és huszezer dollár hamisított bankjegyet találtak. A nyomda már régóta magára vonta a figyelmet azzal, hogy a többi nyomdánál jelentékenyen olcsóbban dolgozott. A hamisított bankjegyek legnagyobb részét Jugoszláviában hozták forgalomba.

A francia nacionalisták kudarcra a szenátorválasztásokon

Poincaré békés győzelmet remél Németország felett. Ő venhat szocialista kerüit be a francia szenátusba. Briand offenzívát indít a kormány ellen

(Páris, január 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia szenátusi mandátumokra befejeződtek a választások. Poincarét újra megválasztották Maase-megyében. Ebből az alkalomból a miniszterelnök hosszabb beszédet mondott, melyben kijelentette, hogy a francia kormány mindaddig folytatni fogja fáradozásait a szükséges szívóssággal, amíg békés győzelmet nem arat és Németország a győztesekkel szemben magára vállalt kötelezettségeit a legteljesebb mértékben végre nem hajtja.

Egyébként a francia szenátorválasztások eredménye a kormányzó *bloc national* vereségét jelentti. A választásokon

a radikális szocialista párt aratta a legnagyobb sikert,

mely Poincarénak legveszélyesebb ellenfele. A konzervatívok és liberálisok 17, a köztársaságiak 16 helyet nyertek, míg a radikális köztársaságiak 22, a független radikálisok öt, a radikális szocialisták

Lloyd George támogatást ígér Macdonaldnak

A munkáspárt vezére programot ad. A liberális párt egyetért a Labour Party-val. Hivatalos távirat védi a munkáspárt gazdasági intencióit

London, január 9. Tegnap délután megnyílt az angol parlament. Az alsóház eddigi elnökét, a liberális Withleyt és az eddigi helyetteselnököt, a konzervatív Nope kapitányt ismét megválasztották.

(London, január 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ramsay Macdonald, aki már összeállította kormányának a listáját, nem tulzott szocialista, hanem a mérsékelt politikának híve. Éppen ezért munkáspárti körökben a meggyőződés, hogy Macdonald programját a liberálisok is támogatni fogják. A munkáspárt és a szabad-elpárt együttműködésének a reményét megerősíti Lloyd George nyilatkozata is. A nagy angol politikus többek között a következőket mondotta:

— Ha a munkáspárt vezetői férfiasak, habozás nélkül fognak élni a kínálkozó alkalommal és ebben az esetben komoly meggyőződés, hogy

Macdonaldot a szabadelvűek támogatni fogják az alsóházban.

Lloyd George ezután rámutatott, hogy a két párt között lényegében egyetértés van az összes fontos és időszerű kérdésekben, mint például a külföldi helyzet és ama hitelek felhasználásának kérdésében, melyek azt a célt szolgálják, hogy a munkanélküliek foglalkozáshoz jussanak.

Macdonald holnap Londonban részletesen kifejti, hogy hatalomrajtása esetén

milyen politikát követ majd a munkáspárt.

A hivatalos brit szikratávirati iroda ezzel kapcsolatban komolytalanoknak bélyegzi azokat a híreszteléseket, melyek szerint a munkáspárt hatalomrajtásának lehetősége rossz hatással lenne a Nagybritanniában beruházott külföldi pénzre. Még a munkáspárt politikáját leghevesebben támadó sajtó is hangoztatja ezeknek a híreszteléseknek valótlanágát. A hivatalos szikratávirat elismeri, hogy

a font sterling újabbán értékcsökkenést mutat

a svájci frankkal szemben, de ugyanez a jelenség megvan a francia franknál és más valutáknál is. A helyzet az, hogy a munkáspárt, ha átvénné a kormányzást, semmi esetre sem tehetne olyan intézkedéseket, melyek ártnak az ország érdekeinek, sőt a mostani politikai viszonyok között ilyesmit, ha akarna, sem tehetne.

London, január 9. A munkáspárt mai gyűlésén Macdonald kijelentette, ha a munkáspártot megbízzák a kormányalakítással,

nem fog kitérni előle.

Ha a munkáspárt hivatalba jut, nyomában megkísérli a világháború visszamaradt szikráinak elfojtását. A fegyverkezési versengést nemzetközi megegyezésnek kell felváltania Anglia, Franciaország, Belgium, Olaszország, Spanyolország, Németország és Csehszlovákia között. Azt is kijelentette még Macdonald, ha kormányra jutnak,

nem rendelkeznek új választásokat.

50, a szocialista köztársaságiak négy, a szocialdemokraták pedig két jelöltjüket küldték a parlamentbe. A választás eredményének legnagyobb jelentősége, hogy következtetni lehet belőle a nem-sokára tartandó választások eredményére, amelytől

Poincaré bukását várják.

Briand nantesi beszédében meg is kezdte az offenzívát a kormány ellen. Beszédében erősen megkülönböztette a katonai és köztársasági Franciaországot. Leszögezte, hogy ő mint a köztársasági Franciaország képviselője, arra törekszik, hogy Franciaországot ne engedje izolálni s hogy egy új háború elhárítható legyen.

Páris, január 9. A szenátusi választások hivatalos eredménye: 17 jogpárti, 38 republikánus, 54 radikális, 4 független szocialista és 2 marxista. A republikánusok 12, a radikálisok 11, a szocialisták 2 és a marxisták szintén 2 mandátumot nyertek. Poincarét nagy többséggel megválasztották.

„Az a szándékunk — monlotta — hogy dolgozzunk és ha a mi hatalomrajtásunk esetén a tüke elmenekül Angolországból, akkor nem a munkáspárt, hanem a rémhírterjesztők lesznek felelősek ezért. Mi csak azt akarjuk, hogy eltapossunk minden parazsát, mely könnyen újabb háborúkat szít-hat lángra és végetvetünk annak a dőre politikának, mely az orosz kormányt nem akarja elismerni.“

A „Daily Telegraph“ értesülése szerint meg lehet, hogy a munkáskormányának női tagja is lesz. Ezzel kapcsolatban Margaret Bond nevet emlegetik.

A munkáspárt megegyezett abban, hogy jelenleg minden radikális intézkedést kerülni fog és mindent elkövet, hogy

az új kormány elnyerje az angol nép bizalmát.

A munkáspártnak legradikálisabb szélsőségi programot képviselő skót csoportja kötelezte magát, hogy semmit nem fog elkövetni, ami marakadályozhatná Macdonald kormányát politikai munkájában.

— **Hat árva.** Őt eszteudeje, hogy Weil Emil, a Kalotaszegi Erdő par volt üzemvezetője tekintélyes vagyonnal és hat fiúcskával letelepedett Kolozsváron. A Monostori-uton szép házat vett és mint fatermelőfakereskedő vállalatot alapított, amelynek igazgatója lett. Remény, mosoly és derű költözött az arcokra, amikor a szülők a hat szép, egészséges, egyformán öltözött fiúcskával ott megjelentek. A végzet utjai azonban kifürkészhetetlenek és a sors csapásai kérélehetetlenek. Weil Emil két évvel ezelőtt rettenetes betegségben meghalt, üzleti vállalkozásai nem sikerültek, vagyonát csaknem teljesen elvesztette és ami még megmaradt, abból kiforgatták az özvegyet nagy családjával a lekiismeretlen barátok és a hitelezők. Egy éjjelen át a szerencsétlen család a jómódból a legnagyobb inségbe jutott. A zsidó társadalom ismert férj tragikus halálát és a vagyon pusztulását fölötti bánatában megtört és meggyötört özvegy szintén beteg lett. A zsidó társadalom ismét filantropiája tartotta fenn és támogatta a családot szükösen. Két gyermeket az aradi zsidó árvaház rendkívüli jóindulattal vett gondozásába. A nagyobb fiuk tanulmányait kénytelenek lévén abbahagyni, ipari pályára mentek. Ebben a helyzetben érte a gyermekeket a legsúlyosabb csapás: elvesztik édesanyjukat is. Apátlan, anyátlan lett a hat árva. Leikes emberek vették pártfogásukba a szerencsétlen gyermekeket, hogy keresőképességükig felnevelésükről gondoskodjanak. E nemes feladathoz felhívjuk a zsidó társadalom mindig együttérző tudó tagjai támogatását. Kérjük az e célra egyszersmindenkori vagy havi segélyként jelzett segélyösszegeket a Zsidó Arva-gondozó Egyesület Szentlélek-u. 1. sz. címére mielőbb eljuttatni, mert az egyesület keretében fog a gyermekekről gondoskodást történni.

Nussbaum Sámuel lett ismét a nagyváradi hitközség elnöke

(Nagyvárad, január 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délután tartotta első közgyűlést a nagyváradi ortodox hitközség újonnan megválasztott képviselőtestülete. A közgyűlés egyetlen tárgya a hitközség elnökének és elöljáróságának megválasztása volt. A képviselőtestületi tagok teljes számban jelentek meg. Steiner Benjámín választási elnök megalapítja a határozatképességet és lelkes szavakkal üdvözlö az újonnan megválasztott képviselőtestületi tagokat. Nagy fájdalommal állapítja meg, hogy ez elmúlt választás alkalmával egyesek személyi ambíciója miatt nem sikerült megegyezést létrehozni, hogy néhány arra méltó tag aképviseletestületben továbbra is helyet foglaljon. Elnök bejelentti, hogy miután titkos szavazást nem kértek, a választás közfelkiáltással történik. Hitközségi elnöknek ajánlja Nussbaum Sámuel.

A közgyűlés lelkes ovációk közt Nussbaum Sámuel egyhangulag elnöknek választja. Ugyancsak egyhangulag választották meg az elnökség és az elöljáróság többi tagjait a következőképpen: Alelnökök: Freund Herman, Reich József, Gellisz Gyula. Pentáros: Zavislag Adolf. Ellenőr: Gutfried Emánuel. Alapítványi gondnok: Steiner Benjámín. Gazdászai tanácsos: Maringer Károly, Silbermann József. Talmudtóra gondnok: Klein David, Meisner Márkus. Gondnokok: Friedmann Gyula, Morgenstern Ferenc, Kirsch Henrik, Frisch Adolf, Lebovics Hugó, Roth Albert. Tanácsosok: Altman Sámuel, Berkovits Bernát, Rothbart A. Ede. Mezei József, London I. Jakab, Weinberger Jónás.

A választás után Steiner Benjámín korelnök meleg szavakkal üdvözlö az újonnan megválasztott elnököt, Nussbaum Sámuel. Hangsúlyozza, hogy az elnök immár másodikban kerül ebbe a diszes pozícióba és örömmel állapítja meg, hogy Nussbaum Sámuel személye bekére valló készsége és munkaszeretete tette őt méltóvá, hogy másodsor is elfoglalja a hitközség elnöki székét.

Nussbaum Sámuel meghatóttan köszöni meg a megnyilvánult bizalmat és a nép parancsát akarja teljesíteni akkor, amikor az elnöki tisztséget átvesszi. Ugyanakkor mélyszégyes fájdalommal állapítja meg, hogy az elnökségének elmúlt három év alatt vele együtt működő igen érdemes elöljárósági tagok a jelenlegi választás alkalmával nem jutottak mandátumhoz. Kéri az elöljáróság támogatását a munkájához és igéri, hogy igazi zsidó munkát fognak végzni a hitközségben.

— **Az alban választ sok eredménye.** Tiranából jelentik: A választások végleges eredménye még nem ismeretes. Az agrároksztráli kerület tizenöt mandátumának sorsáról nem érkezett jelentés és a kormány sem tudja, hogy pártja hány mandátumot kap onnan. Eddig annyit lehet tudni, hogy Andri Achmed bég negyvenhét mandátummal rendelkezik. Ha az agrároksztráli kerület tizenöt mandátumából még ötöt szerez, a január 21-én összeülő nemzetgyűlésen többségben lesz pártja. Albániának 817 ezer lakosa van és az alkotmány szerint száz képviselőt választhatnak. Valószínűnek tartják, hogy még a nemzetgyűlés összeülése előtt több képviselő pártállást fog változtatni és biztosra veszik, hogy Achmed bég többségben lesz. A nemzetgyűlés mostani ülészakán kell az államforma kérdéséről is döntenie. Jelenleg négy személyből álló részénység, héttagú kormány es hetvenöttagú államtanács kormányozza az országot.

— **Halálos kisélet tiz cseh koronáért.** Muncskáról jelentik: Rajnaujfalu községben december 27-én tragikus esemény játszódott le. Vas Baláznak már két esztendő óta tartozott Antal Zsigmond rajnaujfalusi lakos tiz koronával, amit sokszori felszólítás után sem tudott megfizetni. December 27-én az adós és hitelező összetalálkozott, Vas újból és ezuttal kemény hangon követelte a tartozás kifizetését. Antal Zsigmond azonban most is kitérő választ adott, sőt hevesen visszszólt a fenyegető hit-lezőnek, ki erre féktelen haragra lobbant s kirántva kését, Vas Bélának előbb az oldalán, majd a jobb vállán mély sebet ejtett, aztán karóval ment neki és agyba-fobe verte a szerencsétlen embert, aki a burzalmas sérülések következtében félholtan rogyott össze. Antal Zsigmondot hozzátartozói bevitték a közkórházba, ahol most haldoklik. A támadót a csendőrség letartóztatta.

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal

Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.

Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

A Központi Télikert-Bar szenzációs műsora korai záróra miatt este 9-kor kezdődik

Az Uj Kelet napilap szerkesztik: Fejleszt szerk. Az Uj Kelet jelölés

— **Ja** hoz csatolt lentik: Pénz-goszláv-romá álló jugoszlá a tizenegy t ezredes áll. Becskereken kálatokat jár déli irányba és más terület jugoszláv-rom Zsombolya Párdány és meg, ha a vonatkozó eg jóváhagyott. ciusig megtő

— **Ko** a kolozsvár donosoknak regátinál és zeneadónál. adók Ipartá zetésével kü pénzügyigaz gas zeneadó vendéglősök talos közeg nem ígérhet kön kívül Löwy Józse ipartársulati ügyi reszort tót, aki mi sérelmeivel ben méltány előtt a küld évi zeneadó sok tehervis százalékkal megállapítás relmek irad lősök halad értekezletük ben, ha a n ket nem tel ségekben a

— **Gr** helyezték. Rendőrprefek

— **Ma** relni Román tést hozott Egy temesvá litócég 9 e visszautasít rint Romániá perelni és pő utján intézhe

— **Ju** végén várat tették kart Romana biz szolgáltatati id ért. Erdekes lemező, hog kartársakon Kertész Má indult meg a kolozsvári dottsége, Bo saság kolozs kereste fel l őszinte besze mint jó koll mint olyan nemessért lel után a bizot sajátkezü alá üdvözlő irat mellett figy feleségét is, ünnepele t banket köv köszöntővel.

EGÉSZ L ZONGOR

**Sámul
i hitközség elnöke**

Az Uj Kelet tudó-
tartotta első közgyű-
hitközség ujonnan meg-
A közgyűlés egyetlen
ek és elöljáróságának
és elöljáróságának
előlejárásának tagok tel-
Steiner Benjámint vá-
a határozatképességet
az ujonnan megválaszt-
kat. Nagy fájdalommal
ált választás alkalmá-
ója miatt nem sikerült
gy néhány arra méltó
obra is helyet foglaljon.
miután titkos szava-
közfelkiáltással tör-
k ajánlja Nussbaum
s órációk közt Nuss-
elnöknek választja.
asztották meg az alel-
bi tagjait a következő-
Herman, Reich József,
Zavitslag Adolf. Ellenőr:
ányi gondnok: Steiner
sos: Maringer Károly,
tóra gondnok: Klein
gondnokok: Friedmann
Kirsch Henrik, Frisch
Albert. Tanácsosok:
s Bernát, Rothbart A.
I. Jakab, Weinberger
ner Benjámint korelnök
ujonnan megválasztott
Hangsúlyozza, hogy
kerül ebbe a díszes
titja meg, hogy Nuss-
ekére valló készsége és
tívára, hogy másodszer
gki székét.
agnatottan köszöni meg
s a nép parancsát akarja
z elnöki tisztiséget át-
es fájdalommal állapítja
elmúlt három év alatt
rdemes előjárásági ta-
alkalmával nem jutottak
ljáróság támogatását a
igazi zsidó munkát
ben.
.....
t sok eredménye. Ti-
stások végleges eredmé-
z agrároknak kerület
áról nem érkezett jelen-
dja, hogy pártja hány
ddig annyit lehet tudni,
negyvenhét mandátum-
riroknak kerület t-
ötöt szerez, a január
ülésen többségben lesz
er lakosa van és az al-
selőt választhatnak. Va-
ég a nemzetgyűlés össze-
pártállást fog változtatni
achmed bég többségben
ani állásukán kell az
dönteni. Jelenleg négy
héttagu kormány és het-
mányozza az országot.
.....
tíz cseh koronáért.
Rajnaufalu községben
us esemény játszódott
két esztendő óta tar-
rajnaufalun lakos tíz
ri felszólítás után sem
ber 27-én az adós és
Vas úrból és ezáltal
e a tartozás kifizeté-
nban most is kitérő
n visszaszolgált a fenye-
erre féktelen haragra
e. Vas Bélának előbb
bb vállán mély sebet
nt neki és agyba-főbe
bert, aki a borzalmas
félholtan rogyott össze.
zzátartozói bevették a
haldoklik. A támadót
a.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság
napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás meg-
jelölésével engedjük meg.

— Január 10-én kezdődik a Románia-
hoz csatolt területek átadása. Becskerekéről je-
lentik: Péntek óta Becskereken tartózkodik a ju-
goszláv-román határkijelölő bizottság. A tiz tagból
álló jugoszláv bizottság elnöke *Peitkovics* ezredes,
a tizenegy tagu román bizottság élén *Dragavescu*
ezredes áll. A tárgyalások pénteken kezdődtek meg
Becskereken. Megegyezés jött létre, hogy a mun-
kálatakat jan. 10-én Óbébánál kezdik el és onnan
déli irányban átvesszik az utbaeső vasútállomásokat
és más területeket, amelyeket a békeszerződés és a
jugoszláv-román egyezmény juttatott Romániának.
Zsombolya és Zsán községek átvétele, valamint
Párdány és Módos átadása csak akkor történik
meg, ha a belgrádi kormány ratifikálja az erre
vonatkozó egyezményt, amit a román kamara már
jövőhagyott. Ezeknek átvétele előreláthatólag már-
ciusig megtörténik.

— Kolozsvár zene nélkül? Régi sérelme
a kolozsvári vendéglősöknek és kávéháztulaj-
donosoknak, hogy a zeneadó jóval magasabb a
regátinál és a csatolt területek más részén divó
zeneadónál. A napokban a Vendégipari Munka-
adók Ipartársulata *Tuffli R. Richárd* elnök vez-
zetésével küldöttségileg jelent meg *Georgescu*
pénzügyigazgatónál, aki előtt tiltakoztak a ma-
gas zeneadó ellen. Az igazgató méltányolta a
vendéglősök kérését, de mint végrehajtó hiva-
talos közeg a maga részéről biztató elintéztést
nem ígérhetett. A küldöttség, amely az elnök-
kön kívül állott *Juon Ilea*, *Pavel Dregan*,
Löwy József, *Breuer József* és *Czerjék Herman*
ipartársulati titkárból, erre fölkereste a pénz-
ügyi reszort vezetőjét, *Simionescu* vezérigazga-
tót, aki mindig megértést tanusított az adózók
sérrelmeivel szemben és tőle kért a zeneadó ügyé-
ben méltányos engedelményeket. A vezérigazgató
előtt a küldöttség kijelentette, hogy az 1923.
évi zeneadó túlhaladja a vendéglősök és kávé-
sok teherviselő képességét és ennél is néhány
százalékkal olcsóbban követelik az adókulcs
megállapítását. *Simionescu* vezérigazgató a sé-
relmek írásbafoglalását kérte, amit a vendég-
lősök haladéktalanul teljesítettek. Egyik utóbbi
értekezletükön pedig elhatározták, hogy az eset-
ben, ha a memorandumban foglalt követeléseit
ket nem teljesítik, január tizenötödiktől helyi-
ségekben a zenét beszüntetik.

— Gritta rendőrprefektust Kolozsvárra
helyezték. Hir szerint *Gritta Ovidius* aradi
rendőrprefektust Kolozsvárra helyezték át.

— Magyar állampolgárt nem lehet pe-
relni Romániában. Erdékes elvi jelentőségű dön-
tést hozott ma egy pörben a temesvári bíróság.
Egy temesvári cég beperelt egy budapesti szál-
lítócéget 9 ezer lej kártérítés erejéig. A bíróság
visszautasította a keresetet, mert az indoklás sze-
rint Romániában magyar állampolgárt nem lehet
perelni és pörös ügyek csak a jóvátételi bizottság
útján intézhetők el magyar állampolgárokkal.

— Jubiláló vezértitkár. Az elmúlt év
végén váratlan és kedves ünneplésben részesi-
tették kartársai *Kertész Márton*at, a Franco
Romana biztosító társaság vezértitkárát, aki
szolgálati idejének huszonötves évfordulójához
ért. Erdékes és a jubiláns népszerűségére jel-
lemző, hogy az évfordulót főleg a szorosabb
kartársakon kívülállók kísérték figyelemmel és
Kertész Márton ünneplésére az intézeten kívül
indult meg a mozgalom. Szilveszter előestéjén
a kolozsvári biztosító intézeti tisztviselők kül-
döttsége, *Boross Samu*, az *Adria* biztosító tár-
saság kolozsvári vezérigazgatójának főnöke
kereste fel lakásán a jubilánst és meleghangu,
őszinte beszédben köszöntötte *Kertész Márton*t,
mint jó kollégát, mint kitünő tisztviselőt és
mint olyan embert, aki minden szépért és
nemesért lelkesedni és cselekedni tud. A beszéd
után a bizottság az összes kolozsvári kartársak
sajátkezű aláírásával ellátott díszes bőrkötésű
üdvözlő iratot nyújtott át. E megemlékezés
mellett figyelembe részesítették a jubiláns
feleségét is, akit virágkosárral leptek meg az
ünnepelel barátai. Az intím ünnepelést
banket követte, számos meleghangu pohár-
köszöntővel.

LEGUJABB

Héjjas ellen döntő bizonyítékot talált a rendőrség
Duplafenekű hordóban rejtették el a titkos utasításokat. Héjjas mindent letagad

Budapest, január 9. Piroška János főhadnagy
Csongrádon élő szüleinek lakásán kettősfenekű hor-
dóban üvegekbe elrejtve megtalálták Héjjas írásos
utasítását az alföldi brigádnak és repülő tüzérségi
osztagok megszervezéséről. Piroška áthatatosan ta-
gad, de a többi letartóztatott ellene vall. Hasonló
kinevezési okmányt, amilyent *Sághy János* is ka-

pott, találtak *Kiss Jenő* Gábor szentesi lakosnál.
Déli tizenkét óraker Héjjas Iván idézés nél-
kül önkéntes kihallgatáson jelent meg a főkapit-
ányságon és fontos adatokat közölt az alföldi bri-
gádról. Héjjas azt akarta bizonyítani, hogy neki
sem a csongrádi, sem az azt megelőző bombame-
rényletekben semmi része nincs.

— Nagy földrengés Bokharában. Lon-
donból jelentik: Bokharában és Samarkand kör-
nyékén nagy földrengés volt. Négyezer ház romba-
dőlt. A katasztrófában nyolcvanhárom ember életét
vesztette.

— Az Egyesült-Államok jövedelme 1923-
ban 500 millió dollárral emelkedett. London-
ból jelentik: A Renter-ügynökség washingtoni táv-
íratára szerint az Egyesült-Államok 1923. évi jö-
vedelme 4164 millió dollárra rug. Az állami jöve-
delmek a tavalyi 3888 millió dolláros bevételhez
képest 500 millióval növekedtek.

— Elítélték egy nagytitű szélhámost.
Déváról jelentik: Nagytitű szélhámus ügyét tár-
gyalta a napokban a dévai törvényszék. *Rainovits*
Constantin campainai géplakatos család miatt állott
a bíróság előtt. *Rainovits* a dévai fogházban meg-
ismerkedett *Popovics Benjamin* románbrettyói la-
kossal, aki elmondta, hogy az anyósát pénzéért
megölte. *Rainovits* ahogy kiszabadult, azonnal Ro-
mánbrettyóra utazott, vizsgálóbíróknak a lva ki ma-
gát, *Popovics* feleségének azt ajánlotta, hogy hu-
szonötezer lej ellenében kijárja férje szabadláb-
helyezését. Tizenötezer lejben megállapodtak és
Rainovits ezer lejt felvett és a többi tizennégy-
ezer lejt néhány nap múlva Piski állomáson akarta
átvinni. Az asszony a kitűzött napon egy csendőr-
trósterrel együtt jelent meg, amit *Rainovits*
észrevett és nem jelentkezett. A szélhámus után
Erdély több városában csalásokat követett el. Re-
sicán a vasművek igazgatósága előtt mint az ipar-
és kereskedelmi miniszter tisztviselője adta ki
magát s valami faügyletből kiülőlyőlag felvett száz-
nyolcvanezer lejt, amit elmulatott. Focsdán mész-
és cementgyáros volt s megöcsült, *Marosvásárhe-*
lyen is csalásokat követett el. A dévai törvény-
szék csalásért s a *Popovics*-féle esetért 3 évfoly-
házza ítélt a szélhámost.

— Kísértet jár a Kremben. Moszkvából
jelentik: A Kreml épülettömbjének egyik folyosó-
ján holtan találtak néhány nappal ezelőtt az őrt-
álló katonát. Törrel szurták szíven és a tört benn-
hagyták a sebben. Az eset nagyon megdöbbentette
a Kremben lakó szovjetvezéreket és az egész kör-
nyezetet. De le sem csillapodott még az izgalom,
máris újabb rejtélyes eset történt. Ejszélkor rémes
sikoltás hallatszott ugyanazon a folyosón. A közel-
ben lévő katonák odafutottak s az őrszemet eszmé-
letlen állapotban találták a földön. Kívülről senki
más nem volt látható. A katona, amikor nagy-
sokára magához tért, elmondta, mi történt vele.
Amikor az óra éjfél ütött, egy öreg ember szellem-
szerű alakja jelent meg. Kezében hosszú botot
tartott, amely vaskampóval végződött. Halkan járt
és egyenesen az őrtálló katonára felé tartott. A
katonának föltűnt, hogy a jelenség nagyon hasonlít
Rettenetes Iván cárhoz, akinek arcképe a folyosón
függ. Az öreg ember fölemelte a botját és indu-
latosan kiáltotta: — Elárultatok, eladtatok, tönkre-
tettétek Oroszországot és ezért elpusztultok ti is!
Ézután szíven akarta szurni a katonát a hegyes-
bottal. A katona nagyot kiáltott és elájult. Az
öreg embert nem találták meg. A kormány azt
hiszi, hogy ellenforradalmár lopózott be a palotába,
az ijesztgeti az őrköt *Rettenetes Iván* képében.
A vörös katonák nem vállalják azóta az őrszolgá-
latot a folyosón és helyettük a cseka küld őrséget.

— A kutba esett. Temesvárról jelentik:
Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap
Guttenbrunn temesmegyei községben. *Hornika*
gyógyyszerész *Ágota* nevű leánya az udvaron
levő nyitott kuthoz ment, ahonnan vizet akart
meríteni. A kutat csak alacsony korlát veszi
körül és a szerencsétlen fiatal leány, amikor a
kut fölé hajolt, hogy a leengedett vedret ki-
emelje, a jéggé fagyott talajon megcsuszott és
fejével a kutba zuhant. Segélykiáltását meghal-
lották és többen siettek segítségére. Csak fá-
radságos munka után sikerült a vízben elme-
rült leányhoz jutni és mikorára felszínre hoz-
ták, már halott volt.

— Elmaradt a NIB ülése. A Zsidó Nem-
zeti Szövetség nagytitűbizottságának Szebenbe,
január 7—8 ra kitűzött ülése a közlekedési zava-
rok miatt elmaradt, illetve csak az ifjusági konfe-
renciát lehetett megtartani.

— Párisban gipszfallakkal védekeznek a
Szajna áradása ellen. Párisból jelentik: A Szajna
eléri az 1910. évi vízállást. Az Oise és a Marne
fenyegetően áradnak. Párisban a Szajna mentén
végig a legnagyobb sietséggel gipszfallakat emelnek.
A víz benyomulóban van az észak-déli földalatti
vasut vonalába, a forgalmat azonban még fenn le-
het tartani. Páris környékén a helyzet válságos.
Az áradás a legnagyobb kárt *Alfortvilleben* okozta,
mert a Szajna itt kilépett medréből és a lakások
legnagyobb részét elárasztotta. *Ivryben* tegnap a
pékek már nem tudtak kenyeret szállítani, mert a
víz mindent elöntött. Kétszáz embert ki kellett
lakoltatni.

— A francia kamara elnöke. Párisból
jelentik: A francia kamara elnökévé újból
Raoul Peret-t választották.

— Wrangel tábornoknak távoznia kell
Jugoszláviából. Belgrádból jelentik: *Wrangel* tá-
bornok Jugoszláviából eltávozik és az Egyesült-
Államokban telepedik le. Politikai körökben úgy
tudják, hogy *Wrangel* nem önként hagyja el Ju-
goszláviát és elutazása összefüggésben van a Jugo-
szlavia és Szovjetország között való diplomáciai
viszony újrafelvételének mérlegelésével.

— Bántalmaztak egy állami tisztviselőt
a rendőrségen. E. Gyula állami hivatalnok be-
jelentette *Mesesanu Traján*nál, a büntügyi osztály
főnökénél és *Muresan* vármegyei prefektusnál, hogy
néhány nappal ezelőtt a rendőrség elsőkerületi őrs-
szobájában, ahová azért kísérték be, mert nem volt
személyazonossági igazolványa, súlyosan bántalmaz-
ták. *Szigoru* vizsgálat indult annak kiderítésére,
kik voltak azok a tisztviselők és rendőrök, akik
E. Gyula bántalmazásában részt vettek.

— Hajtóvadászat — husz áldozattal. Nagy-
váradról jelentik: A karácsonyi ünnepek alatt
a nagyváradi állami és rendőrségi tisztviselők
Bors község határában nagy hajtóvadást
rendeztek. A vadásztársaság tagjai kényszeri-
tettek a község lakosai közül husz embert,
hogy a vadat hajtsák eléjük. Vadászat közben
erős hóvihár keletkezett s a társaság tagjai be-
mentek pálinkázni, a hajtók pedig behúzódtak
az árokba. A vihar hóval takarta be őket, este
a községbeliek keresésre indultak. Két embert
megfagyva találtak meg, tíz félig megfagyva
és nyolc pedig nyomtalanul eltűnt.

— A vendéglős ipartársulat szemleutja.
A kolozsvári vendéglős ipartársulat a napokban
szemleutrára indul és meglátogatja *Bánffyhu-*
nyad, *Gyula*, *Marosújvár* és *Kolozs* vendéglőseit
és szállótulajdonosait. A szemleut célja a váro-
sok vendéglőipari munkaadójának sérelmeit meg-
hallgatni és lehetőleg orvosolni. A bizottság
tagjai: *Tuffli R. Richárd*, *Breiner H. József*,
Hirsch Mihály pénztáros és *Czerjék Herman*
titkár.

— Fehér Imre kapta meg a marosvá-
sárhelyi színházi koncessziót. A marosvásár-
helyi színházi koncesszió ügye ugylátszik dü-
lőre jutott. *Fehér Imre*, aki eddig a *Torda-*
kerületi színházi koncesszió tulajdonosa volt,
megkapta a marosvásárhelyi színházat, amelyet
január 16-án fog átvenni. A megnyitó előadá-
son a *Cigánybárót* fogja előadni. *Fehér Imre*
igazgató most szervezi meg társulatát. A sze-
zon végén klasszikus ciklust rendeznek a ma-
rosvásárhelyi színházban.

— Óriási tűz egy londoni áruraktárban.
Londonból jelentik: A londoni dokkraktárban
hatalmas tűzvész pusztított, amely óriási mennyi-
ségű kaucsukot és teát hamvasztott el. A kár
rendkívül nagy.

tt beküldött műszereket rö-
visszaküldöm. Telefon 315

kor kezdődik

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK ★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

Select-Mozgó

**Felejthetetlen
művészeti esemény!**

Csütörtökön,
január 10-én indul a filmtechnikai
és filmművészeti remekmű,
a

Rejtelmek

háza

II. része

Jules Mary,
a halhatatlan francia íróművész
regénye,
„Maison du mystere“
filmen.

A társadalmi nagydrama második
része 6 óriási felvonás.

Főszerepben
a világ legnagyobb filmfenoméjén,
Páris dédelgetett kedvence:

Ivan Mosjoukin

és a francia drámai művészet
legjobbjai

Uránia-Mozgó

Pénteken,
január hó 11-én indul
a

Rejtelmek

háza

I.
része

KÖZGAZDASÁG

Megszűnnek a vasúti korlátozások. Az időjárás enyhülése és a hónap a pályáról való eltakarítása következtében a kolozsvári vasúti üzletvezetőség területén a teheráruforgalmat, amely az utóbbi napokban javarészen szünetelt, ismét megnyitják minden árucikk számára. A korlátozott személyforgalmat is gyors tempóban fogják menetrendszerű állapotába visszahelyezni.

A mai valutapiac

Ünnep miatt és mert Bukarestben semmi üzlet nem volt, a forgalom ma a magyar bankokra redukálódott és minimális volt. Exportáru alig akad. Följegyzésre érdemes tünet a magyar korona nagy esése Zürichben (3.05-ről 2.75-ra), ami itt csak külföldi koronában érezte hatását. A váratlan esés összefügg a Magyarországnak adandó kölcsön olyan értelmű feltételeivel, amelyek a külföldi és a bankközi ugynevezett belföldi korona közötti különbségeket lehetőleg kiküszöbölnek. Az árak így alakultak: osztrák korona 360—363, belföldi magyar korona 170—175, cseh korona 570—573, francia frank 9.75—9.85, svájci frank 34.25—34.40, dollár 198—199, font sterling 850—855, olasz lira 8.50—8.55, dinár 2.30—2.35.

Valutapiac január 9-én:

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 575.25—575. London 2469—2472, Páris 28.02.5—28.25, Milano 2475—2485, Prága 1671—1617, Budapest 275—275, Belgrád 642.5—642.5, Bukarest 292.5—292.5, Varsó —, Bécs 80.75—80.75, Berlin 125—125.

A budapesti valutaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 80000—81000, lej 120—133, font sterling 99100—103500, marka —, lira 1010—1065, francia frank 1130—1195, szokol 670—714, svájci frank 1145—1211, oszt. korona —, dinár —, dollár 23100—24200, lengyel marka 025—035.

A regában fizetik a hadikárokat. Bukarestből jelentik: Vlasca- és Putnamegyében folyósították a már régebben megállapított hadikárokat.

Szabad zóna a pozsonyi és komáromi kikötőkben. Prágából jelentik: A csehszlovák kormány a pozsonyi kikötőt a legközelebbi időn belül teljesen fel akarja szerelni és nagy szabad zónát akar létesíteni. Ezenkívül egy vámraktárház építését is tervbe vették. A munkaügyi minisztérium az ide vonatkozó tervezetet már kidolgozta és jelenleg az érdekelt minisztériumok egy törvénytervezeten dolgoznak, amely a pozsonyi kikötőnek egyik körzetét mentesítendő a vámintézkedések alól. Ez a körzet a középső móló végén lenne. Ezen a mólón később a költségvetésben már fölvetett raktárházon kívül további raktárházakat építenének. A szabad kikötővel határos téli kikötőnél egy külön új medencét fognak létesíteni, a személyforgalom számára pedig modern kikötőt szándékoznak berendezni, amely az államvasutak pályaudvarával összeköttetésben állana. A személyforgalom kikötőjét a városi oldalon létesítik.

A harmadosztályú iparüzemek a fényüzési adót fizethetik átalányösszegben is. A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy a harmadosztályú fogyasztási üzemek (éttermek, kávéházak, bodegák, kocsimák, stb.) és vendéglők, melyek bruttó bevételük után 3 százalékos fényüzési adót fizetnek, felmentettek a speciális regiszter, a napi jegyzékek és fizetési igazolványok vezetése alól, ha a fényüzési adó évi egyenértékét, mint átalányt fix összeben havi részletekben fizetik be. Azon adóók, kik ezen előnyben akarnak részesülni, írásban kötelesek kérni az átalány összegének megállapítását. Az 1 lej okmány- és 25 bani segélybellel ellátott kéresek a pénzügyi adminisztrációhoz nyújthatók be; ezen kéresekben kimutandó az 1922. évi szeptember hó 1-től 1923. évi szeptember hó 1-ig terjedő időre elért forgalom összege és az üzemek az adókövető, illetve felebezési bizottság által 1923. évre megállapított tiszta jövedelme. Az átalány megállapításánál ugyanaz az eljárás, mint az 1 százalékos forgalmi adót helyettesítő átalány megállapításánál, azon különbséggel, hogy az üzemek által fizetendő átalány a tiszta jövedelem 3 százalékában fog megállapítani. A vendéglős ipartársulat ezuttal figyelmezteti azokat a kisebb bodegá és kávéházak tulajdonosait, akiknek forgalma a 200.000 lejen alól van, hogy a pauszál iránti kérvénynek ügyében forduljanak az ipartársulat titkárságához.

Nemzetközi vasúti konferencia Varsóban. Varsóból jelentik: Január 10-én ül össze a nemzetközi vasúti tanácskozás, melyen ötven delegátus vesz részt Anglia, Franciaország, Német-, Olasz-, Csehország, Ausztria részéről.

A francia kamara a valutaüzérkedés ellen. Párisból jelentik: A valutaüzérkedés méretei már olyan arányúvá nőttek, hogy a legközelebbi kamarai ülésen Aucl képviselő interpellációt jegyzett be a kérdéssel és követeli a franküzérkedés elleni rendszabályok sürgős életbeléptetését.

A hadikölcsönök bevéltási kulcsa Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A hadikölcsönök rendezése ismét feltűnt a látóhatáron. A pénzügyminisztériumban már el is készült az erre vonatkozó törvényjavaslat, amelyet a legközelebbi ülés szakban a parlament elé terjesztenek. A pénzügyminisztérium szorgalmasan vásárolgatja a hadikölcsönöket. Az összeget, amelyen a hadikölcsönöket bevéltik és a törvényjavaslat egyéb részleteit szigorúan titkolják.

Két belső kölcsön Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar kormány egy harmincmillió arany koronás belső kölcsönt vesz fel a jegybank alaptőkéjének biztosítása céljából és utána egy 40 millió valutakölcsönt. A kölcsönöket kényszerkölcsön formájában bonyolítják le és valószínűleg az adóösszeg arányában vetik ki a hozzájárulás tételét.

SPORT

MTK—Sparta. Budapesti híradás szerint az MTK és a prágai Sparta között megállapodás jött létre, mely szerint a külföldi turák utáni első mérkőzésen találkozni fognak.

A temesvári Unirea 1:1 arányban eldöntetlenül játszott Bresciában az ottani FC Brescia ellen. A vezető gólt Wetzler lőtte a 25. percben. az olaszok tizenegyesből egyenlítették. A FC Brescia egyike a legerősebb csapatoknak.

Január huszadikára halasztották a kolozsvári szövetség közgyűlését. Többszöri elnapolás után a kolozsvári Comitetul Regional tizenharmadikára tűzte ki évi közgyűlését. Ismeretlen okokból azonban a közgyűlés megtartását most egy héttel ismét elbalasztották. A közgyűlés eszerint január huszadikán délelőtt 11 órakor lesz a Newyork-szálló különteremben.

Külföldi turaeredmények. Valenciában a Szombathelyi Atlétikai Klub 1:0 arányában megnyerte a Valencia elleni revánsmérkőzést. Portóban a Vasasok csapata 3:0 arányban megnyerte a mérkőzést az ottani bajnokcsapat ellen, másnap 5:1 arányban legyőzte a portói válogatott csapatot. A spanyol turán levő magyar csapatok közül az UTE 2:0 arányban kikapott a barcelonai CD Európától.

Hakoah—Kairó válogatott 1:1. A palesztinai turán levő bécsi zsidó csapatnak nem sikerült megnyernie második mérkőzését. A fáradt Hakoah csak 1:1 arányban eldöntetlenül tudott végezni a kairói válogatottal. Itt említjük meg, hogy Schwartz Ernő, a Hakoah kiváló játékosa hírszerint csak a palesztinai tura befejezéséig marad a bécsi csapatban s februárban állítólag a budapesti FTC-be lép át. A budapesti hír még megerősítésre szorul. MTK—FC Barcelona 1:0. A magyar csapat Opatá góljával megérdemelten győzött. Orth megszerezte a második félidőben nem játszott. Előzőleg a magyar bajnokcsapat 3:2 arányban kikapott Sansebastianban a Real Sociedadtól, de a revánsmérkőzést 4:0 arányban megnyerte.

A brünni Makkabea 2:1 arányban győzött a turini Inventus ellen.

* Kirandulásnál nélkülözhetetlen a Diana-sósorszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

* Ha gummi-óvszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „OLLÁ”-t.

Lego csóhban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógvár
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1383

Óriási különlegességek, választékban (brilliánsárak, arany- és ezüst- és platina zseb- és karóra (argentorezüst)

disz- és ajándéktárgyak

szolid áron a legmodernebb kivitelben

FENYŐ ÉS BRAUNFELD

világvárosi ékszerárházában
Cluj, Piața Unirii 15.
Interurban telefon 643

A közönség nem nyújtja a közö

Kolozsvári színházak, legulsószintársulat szertileg kimondja megy szin a bevétel helyzete csak lefelé tragikus szet értéke nagy város értékeivel s

Munka kolozsvári aki bosszu erdélyrészi következó

— M színházak le gazdasági é közönség el váron, sem Szatmáron mint Kolozs város, amely anyagi siker ménye az, hatóbbat ny zavarokkal k

— A viéki szinh busz tojása. meria szinh akar. Ha a olyan darab a közönség ván, a szinh a szinház cs

tem gazdas függetlenithe cia vigjátéka helyezni és t

„Vihar”-jáv inhább az o

tor szezonját sokban, ahol a komoly da rontja a szin gató csak kálz folyton mutatta be.

Kolozsvárott, gatója, hogy is váltotass rahnak a vá közönsége.

— N akció, amely ház megmen maga az a a saját erejé szorul, leront ség, amelyet nak, ideig-ör amikor a seg lesz a közöns

— Egy jól menjen, mutatni és t ezt a szezon most már ké szintársulat, bosszankodás giteni a lege mondotta, so rendbehozni, és ebben, m igaz.

Csütörtök: L. Paraszt Péntek: Herm Szombat délut Este: H Vasárnap délut Este: A Hétfő délután Este: M

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A rossz színházpolitika teszi lönkre az erdélyi színházakat

A közönség nem megy színházba, mert a színház nem nyújtja azt, amit a közönség kíván. Ismerni kell a közönség mentalitását. Imre Sándor dramaturg-rendező nyilatkozata

Kolozsvár, jan. 9. Az Uj Kelet tudósítójától: Sok szó esik most arról, hogy az erdélyi színházak, a közönség támogatása hiányában, a legnyolcosabb anyagi válsággal küzdenek. A színházpolitika rossz anyagi helyzete természetesen megnehezíti az előadásokat, a közönség kimondja ítéletét, hogy a színház rossz, nem megy színházba, nem támogatja az igazgatót, a bevétel tehát még kevesebb, a tagok anyagi helyzete még rosszabb, az előadások nívója csak lefelé haladhat. Ez a vidéki színház helyzetét tragikus circulus vitiosus, amely a színház művészet értékének állandó csökkenését jelenti, a nagy városok színházainak állandóan emelkedő értékével szemben.

Munkatársunk felkereste Imre Sándort, a kolozsvári magyar színház dramaturg-rendezőjét, aki hosszú idő óta foglalkozik speciálisan az erdélyi színházakkal. Erdeklődésünkre a következő választ kaptuk:

Minden városban speciális okok okozták a színházak lezüllését, minden városban más és más gazdasági és művészeti programmal kell a közönség elé lépni. Sem Nagyváradon, sem Temesváron, sem Aradon, sem Marosvásárhelyen, sem Szatmáron nem rosszabbak a pénzügyi viszonyok mint Kolozsváron és mégis Kolozsvár az egyetlen város, amelynek színházpolitika aktív mérleget, szép anyagi sikert tud felmutatni, aminek a következménye az, hogy művészeti szempontból is elfogadhatóbbat nyújthat, mint a többi városok anyagi zavarokkal küzdő színházai.

A kérdés tehát, miért mennek rosszul a vidéki színházak? A kérdés tulajdonképpen Kolumbusz tojása. A közönség nem megy színházba, mert a színház nem nyújtja azt, amit a közönség akar. Ha a direktorok mindjárt a szezon kezdetén olyan darabokkal és olyan előadásokkal léptek volna a közönség elé, amelyet a közönség izlése megkíván, a színházak ma jól mennének. Nem igaz, hogy a színház csak kulturális intézmény volna, szerintem gazdasági vonatkozásaitól egyáltalán nem függetleníthető. Ahol tehát a közönség pikáns francia vigjátékokat kíván, ott ezekre kell a fősúlyt helyezni és nem szabad teszem azt Shakespeare „Vihar“-jával kísérletezni, ahol pedig a közönség inkább az operettet szereti, ne nyissa meg a direktor szíveit Ibsen „Nóra“-jával. Azokban a városokban, ahol a talán fejlettebb kulturájú közönség a komoly darabokat nézi szívesebben, nagyon lefontja a színházról alkotott véleményét, ha az igazgató „csak felnőtteknek“ felirással a „Mit jár-kálész folyton meztelenül“ című francia coehonériát mutatja be. Csak a nagy városokban, mint például Kolozsvárott, engedheti meg magának a színház igazgatója, hogy ne csak műfajilag, de mentalitáslag is változtassa műsorát, mert hiszen mindenféle darabnak a város numerikus fölénye miatt megvan a közönsége.

Nem hiszek abban, hogy az a mentési akció, amelyet Szatmár közönsége indított a színház megmentése érdekében, sikerrel járna. Már maga az a tény, hogy a színház nem képes magát a saját erejéből fenntartani és könyöradományokra szorul, lerontja a színház hitelét. Az anyagi segítség, amelyet a város bökzei juttatnak a színháznak, ideig-óráig elősegíti ugyan a vegetációját, de amikor a segítő források kiapadnak, még nagyobb lesz a közönség közönye, mint eddig.

Egy módja van annak, hogy a színház jól menjen, jó darabokat kell jó előadásban bemutatni és ismerni kell a közönség izlését. Persze ezt a szezon elején kellett volna megcselekedni, most már késő, a közönség nem hiszi, hogy az a színházpolitika, amelynek mindegyik előadását eddig bosszankodás kísérte, máról holnapra ki fogja eligíteni a legegyszerűbb izléseket is. Lessing azt mondta, sokkal nehezebb egy rossz színházat rendbehozni, mint egy egészen újat felvirágoztatni és ebben, mint annyi másban is, Lessingnek volt igaza.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: I. Tanító ur. II. Nem zörög a haraszt. III. Parasztbecstlet.
Péntek: Hermelinsző.
Szombat délután: Szép Heléna.
Este: Romeo és Julia.
Vasárnap délután: Falu rossza.
Este: A hattyulovag.
Hétfő délután: Szép asszony kocsisa.
Este: Magdolna.

MOZGÓK MŰSORA

Csütörtök, január 10.

Select-Mozgó: A filmdrámák rekordja! *Rejtelmek háza*. II. rész. Jules Mary egyszerű regénye, „La Maison du mystère“ filmen. A II. rész 6 óriási felvonás. Főszerepben Ivan Mosjoukin, a világ legnagyobb filmművésze és francia művészek legjobbjai. Felejthetetlen művészeti esemény.

Uránia-Mozgó: *Krisztus*. Bibliai dráma 7 részben. A legmagasztosabb mozzanatok a Megváltó életéből. Természethű rekonstrukció a szent helyeken. Palesztinában és Egyiptomban. A filmet külön egyházi zene kíséri.

Apolló-Mozgó: *A néma óriás*. Szenzációs akrobata dráma 2 részben és 10 hatalmas felvonásban. Főszerepben a nagy Luciano Albertini. 3 óras ünnepi előadások az Apolló mozgó közönsége számára.

Zsák ~ Ponyva

Vétel! Eladás
Kölcsönkölcsön, javítóműhely
Albala Izsó Timişoara
II. Piața Traian 2. szám. Sörgőncym: Albala Timişoara-Fabrica Interurban telefon 60

Prima bácskai kender
Kapható: **Havas Dezső Timişoara**

Ha művész kivételül
butort, zongorát

akár venni, ne Marosvásárhelyre es teki nts
szajnája az utat meg a
SZEKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt
sztalosok furnírszükségleteiket legokosabban itt szerezhetik be

Registru-Speciala

Notă Zilnică

(Napijegyzék)

Luxusadó-block

Boros papirkereskedésben
beszereshető

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Modern üvegesiszolda és tükrőáruhágyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükröket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

KEPESE ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára
S AS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAK

DURA

temesvári elemgyár összes gyártmányai állandóan
raktáron gyári áron

VADÁSZ & COMP.

MŰSZAKI VÁLLALAT

Str. Tudor Vladimirescu (Mikes Kelemen-u.) 11
Telefon 3-84

Modern fürdőszoba,
mosdó, klozet és egyéb vízvezeteki
berendezések

Villamos vasalók,
főzőedények, égők és mindenemű
elektrotechnikai cikkek

Szerelések
és javítások eszközlése garancia
mellett

Selyemernyők
és drótfarmák állandó nagy
raktára

Modernül berendezett
javítóműhely

Üzlet:

Str. Universitatii (v. Egyetem-utca) 2. szám
Telefon 2-14

S. Ű.

Áruközvetítés :: Képviseletek
Schattenles Ügynökség Lugoj, Tel. 16

osógyár
eg. Ferd. 133

önlegességek,
Illidnsdruk,
arany-
ezüst- és
gentorezüst

ktárgyak

kon

ivitelben

AUNFELD

áruházában

irri 15.

fon 643

